

อนุสัญญา และ กติการะหว่างประเทศและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ สวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการในประเทศไทย

กฤษฎา โภยเต็ม*

บทคัดย่อ

คนพิการเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกซึ่งมีมากกว่า 2 พันล้านคนคิดเป็น 37.5% ของประชากรโลก ในขณะที่ประเทศไทย ณ เดือนมีนาคม 2564 มีคนพิการรวมทุกประเภทกว่า 2 ล้านคน องค์การสหประชาชาติ ได้ออกอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการซึ่งเป็นกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริมพิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐานและมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การมีเสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล การไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การเข้าร่วมของคนพิการได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคม ความเทียมของโอกาส และการเคารพสิทธิของเด็กพิการเพื่อสงวนรักษาอัตลักษณ์แห่งตน

ประเทศไทยให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 ทำให้รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิคนพิการมากขึ้น นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีผู้นำคนพิการเข้าไปเป็นคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติเพื่อผลักดันมิติเกี่ยวกับคนพิการในการดำเนินงานของสหประชาชาติในทุกด้าน รวมถึงการพิทักษ์สิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาท ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ, สวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการ

* นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการเทศบาลตำบลสำโรงพลัน อ.ไพรบึง จ.ศรีสะเกษ

Convention, International Covenant, and related Laws to Social Welfare for People with Disabilities in Thailand

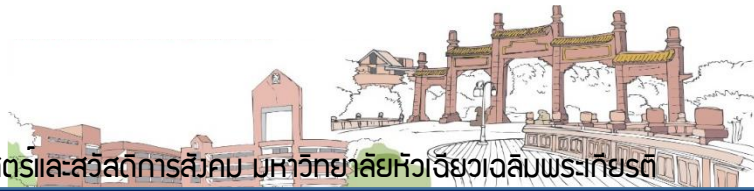
Kidsapon Koytem

Abstract

People with disabilities are a worldwide phenomenon with more than 2 billion people, accounting for 37.5% of the world's population. While in Thailand, as of March 2021, there are more than 2 million people with all types of disabilities. The United Nations has released the Convention on the Rights of Persons with Disabilities since 2008. The CRPD is an international human rights law that promotes, ensures human rights, fundamental freedoms, promoting respect for inherent dignity, the full effective participation of people with disabilities in society, and respecting the rights of children with disabilities to preserve their identities.

Thailand ratified the Convention on the Rights of Persons with Disabilities on July 29, 2008, forcing the government to pay more attention to respect for the rights of people with disabilities. In addition, Thailand has a leader of persons with disabilities to serve as the United Nations Committee on the Rights of Persons with Disabilities to mobilize the dimension of persons with disabilities in all aspects as well as the protection of human rights and promoting women's roles to drive further implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities

Keywords: Convention on the Rights of Persons with Disabilities, laws relating to persons with disabilities, Social welfare for persons with disabilities

บทนำ

ความพิการเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นมนุษย์ เกือบทุกคนจะประสบกับความพิการชั่วคราวหรือถาวรในช่วงหนึ่งของชีวิต ประชากรมากกว่าสองพันล้านคนหรือประมาณ 37.5 % ของประชากรทั่วโลกอาศัยอยู่กับความพิการบางรูปแบบและจำนวนนี้เพิ่มขึ้น ความพิการเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีภาวะสุขภาพเช่นสมองพิการตาบอดหูโหนกและภาวะซึมเศร้าตลอดจนปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมรวมถึงทัศนคติเชิงลบการกีดกันและการขาดโอกาสที่ไม่สามารถเข้าถึงได้และการสนับสนุนทางสังคมที่จำกัด คนพิการประสบกับผลลัพธ์ด้านสุขภาพที่แย่กว่ามีโอกาสน้อยในการเข้าถึงการศึกษาและการทำงานน้อยกว่าและมีแนวโน้มที่จะอยู่ในความยากจนมากกว่าผู้ที่ไม่มี ความพิการ บ่อยครั้งที่คนพิการไม่ได้รับบริการด้านการรักษาพยาบาลที่ต้องการ ผู้ที่มีความพิการมีแนวโน้มที่จะพบว่าทักษะของผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพไม่เพียงพอ การทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงโลกได้มากขึ้น และจำเป็นต้องมีงาน และบริการเพิ่มขึ้นอีกมากเพื่อตอบสนองความต้องการของคนพิการ ในระดับสากล สิทธิของคนพิการได้รับการรับรองอยู่ในปฏิญญาสากล และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งเป็นการประกันว่าคนพิการทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน

ความหมายคนพิการ

องค์การสหประชาชาติ ให้คำนิยามของคำว่า “คนพิการ” (disabled persons) ไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Declaration on

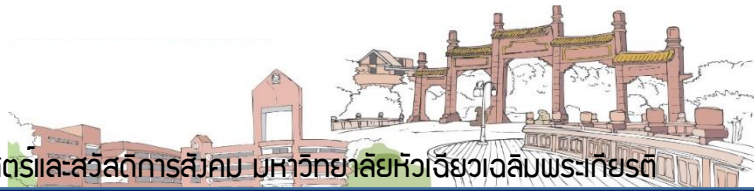
the Rights of Disabled Persons) ไว้ว่าหมายถึงบุคคลซึ่งไม่สามารถสร้างหลักประกันให้แก่ตนเองไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน ในด้านสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในฐานะปัจเจกบุคคลหรือในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของ สังคมทั่วไป เนื่องจากความสามารถทางร่างกายและจิตใจที่ไม่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นมาแต่กำเนิด หรือไม่ก็ตาม

องค์การอนามัยโลก ให้คำนิยามของคำว่า “ความพิการ” (disability) ไว้ว่าเป็นข้อจำกัดหรือการขาดซึ่งความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ โดยวิธีการ หรือโดยวิธีของบุคคลทั่วไป เนื่องจากความบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใด

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ให้คำนิยามของคำว่า “คนพิการ” (disabled persons) หมายถึง บุคคลที่มีหนทางในการสร้างความ มั่นคงหรือการรักษาไว้ หรือการแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่เหมาะสมของตนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจที่ปรากฏอย่างชัดเจน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้คำนิยามคำว่า “พิการ” หมายถึง เสียอวัยวะ มีแขน มีขา เสียไปจากสภาพเดิม เป็นต้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550; ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ได้ให้ความหมาย “คนพิการ” ว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์

พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

สถานการณ์ด้านคนพิการของโลก

ปัจจุบันทั่วโลกมีคนพิการมากกว่า 2 พันล้านคนทั่วโลกซึ่งคิดเป็น 37.5% ของประชากรโลก องค์การอนามัยโลก ระบุว่าคนพิการคือบุคคลที่มีปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันอันเกิดจากข้อจำกัดของร่างกาย โดยองค์การอนามัยโลกได้ระบุว่า จากจำนวนคนพิการกว่า 2 พันล้านคน 20% ของพวกเขาอยู่กับความยากลำบากในการทำงานในชีวิตประจำวัน 1.3 พันคนได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางสายตา คิดเป็น 17% ของประชากรโลก 466,000,000 คนไม่มีงานทำอันเนื่องมาจากการสูญเสียการได้ยิน ซึ่งคิดเป็น 6% ของประชากรโลก ผู้คนประมาณ 200 ล้านคนมีความบกพร่องทางสติปัญญา (IQ ต่ำกว่า 75) คิดเป็น 2.6% ของประชากรโลก 75 ล้านคนต้องการรถเข็นในชีวิตประจำวัน คิดเป็น 1% ของประชากรโลก ตัวเลขเหล่านี้ อาจยังคงเป็นค่าเฉลี่ยที่เปลี่ยนแปลงไป แต่สิ่งหนึ่งที่แน่นอนคือจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบจากความพิการในรูปแบบต่าง ๆ มีตั้งแต่ผู้ใหญ่นจนถึงเด็ก นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเน้นย้ำข้อเท็จจริงที่ว่าคนบางคนมีความพิการหลายอย่างหรือมีความพิการซ้ำซ้อน ผู้คนจำนวนมากขึ้นทุกปีได้รับผลกระทบจากความพิการ มักเป็นคนที่เปราะบางที่สุดหรือมีความเสี่ยงมาก

ที่สุด องค์การอนามัยโลกกล่าวว่า “จำนวนคนพิการเพิ่มขึ้นเนื่องจากประชากรสูงอายุและโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น”

กฎหมายระหว่างประเทศของคนพิการ

กฎหมายระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญแก่นคพิการเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปโดยสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับความคุ้มครองจะบัญญัติไว้ในกติกาว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Covenant on Civil and Political Rights) และกติกาว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจและสิทธิทางสังคม ค.ศ. 1966 (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) ซึ่งเป็นการรับรองสิทธิทางบุคคล แต่กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่มีอยู่นั้นยังไม่อาจประกันการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานและความเสมอภาคของคนพิการได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2545 องค์การสหประชาชาติจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities -CRPD)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD)

ได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2549 ที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติในนิวยอร์กและเปิดให้ลงนามเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2550 มี 82 คน ผู้ลงนามในพิธีสารเลือกรับและการให้สัตยาบันอนุสัญญานี้เป็นจำนวนผู้ลงนามสูงสุดในประวัติศาสตร์ของอนุสัญญาสหประชาชาติ เป็นสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของศตวรรษที่ 21 และเป็นอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรก ที่เปิดให้ลงนามโดยองค์กรบูรณาการระดับภูมิภาค อนุสัญญามี

ผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 อนุสัญญานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือด้านสิทธิมนุษยชน ที่มีมิติการพัฒนาสังคมอย่างชัดเจน โดยการใช้การแบ่งประเภทของคนพิการอย่างกว้าง ๆ และยืนยันอีกครั้งว่าคนพิการทุกประเภทจะต้องได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งหมด ชี้แจงและกำหนดคุณสมบัติว่าสิทธิทุกประเภทใช้กับคนพิการอย่างไรและระบุพื้นที่ที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพและพื้นที่ที่มีการละเมิดสิทธิของตนและในกรณีที่ต้องมีการเสริมการคุ้มครองสิทธิ

อนุสัญญา CRPD เป็นกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริมพิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐานและมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของคนพิการอนุสัญญานี้ยังเป็นอนุสัญญาดั้งเดิมที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของคนพิการ ไม่เฉพาะด้านพลเมืองเท่านั้น แต่รวมถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และชีวิตครอบครัวอีกด้วย อนุสัญญา CRPD ให้ความสำคัญในเรื่องการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของคนพิการ การอยู่ได้ด้วยตนเอง การมีเสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล การไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การมีส่วนร่วมของคนพิการอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคม การยอมรับคนพิการว่าเป็นส่วนหนึ่งของความแตกต่างของมนุษยชาติและความ เป็นมนุษย์ ความเท่าเทียมของโอกาส ความเสมอภาคระหว่างชายกับหญิง การเคารพขีดความสามารถของเด็กพิการที่มีพัฒนาการ

อย่างต่อเนื่อง และการเคารพสิทธิของเด็กพิการเพื่อสงวนรักษาอัตลักษณ์แห่งตน

บทบาทของประเทศไทย กับ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2563 ที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities – CRPD) สมัยที่ 13 ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ได้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Committee on the Rights of Persons with Disabilities) โดยเป็นการประชุมวาระเฉพาะกิจเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ รอบที่ 3 โดยประเทศไทยมีนางสาวเสาวลักษณ์ ทองก๊วย สตรีพิการไทยเป็นผู้สมัครจากประเทศไทยได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นสมัยแรก ทั้งนี้ นางสาวเสาวลักษณ์ เป็นหนึ่งในผู้สมัคร 88 คน ที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ วาระ 4 ปี (ค.ศ.2020-2024) ทดแทน 9 ตำแหน่งที่หมดวาระลง โดยนางสาวเสาวลักษณ์ได้ให้คำมั่นว่า จะมุ่งมั่นจะสานต่อการทำงานของนายอมร เตียร บุญตัน ผู้นำคนพิการไทยที่เคยเป็นคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการแห่งสหประชาชาติ ชุดที่ 1 เพื่อพัฒนาการเข้าถึงสำหรับคนพิการ การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลักดันมิติเกี่ยวกับคนพิการในการดำเนินงานของสหประชาชาติในทุกด้าน รวมถึงการพิทักษ์สิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาท ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเพิ่มมากขึ้น การจัดการเลือกปฏิบัติต่อ

สตรีและเด็กพิการ การดำรงชีวิตอิสระ การมีส่วนร่วมของคนพิการบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกัน และการส่งเสริมการประสานงานระหว่างคณะกรรมการ CRPD กับองค์กรอื่น ๆ ภายใต้กรอบสหประชาชาติ

สำหรับ นางสาวเสาวลักษณ์ เป็นคนจังหวัดพิจิตร สำเร็จการศึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรในระดับอาเซียนและในต่างประเทศมากมาย นับเป็นสตรีที่ยืนหยัดต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง จนได้รับรางวัลบุคคลในภาคเอกชนดีเด่น ด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน สตรี ปี 2551 เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญประสบการณ์เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ประกอบกับการทำงานด้านพิทักษ์สิทธิคนพิการอย่างเข้มแข็ง ได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมส่งเสริมศักยภาพสตรีพิการ และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมคนพิการอาเซียน และเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนการทำงานด้านพิทักษ์สิทธิมนุษยชน กลุ่มสตรีและเด็กพิการอย่างต่อเนื่อง การผลักดันแผนสตรีพิการ เด็กพิการ และแผนการจัดการภัยพิบัติ เป็นผู้นำผู้ประกอบการสตรีในระดับอาเซียนที่มีความโดดเด่น รวมทั้งได้รับเชิญไปร่วมเสวนาสร้างแรงบันดาลใจและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทั้งในและต่างประเทศเสมอ จึงเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากล

สถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย

ในประเทศไทยแยกประเภทความพิการตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 ได้กำหนดประเภทความพิการไว้ 7 ประเภท ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2555)

1) ความพิการทางการเห็น ได้แก่

ตาบอด หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้วอยู่ในระดับต่ำกว่า 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา

ตาเห็นเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็นเมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่า เมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ไปจนถึงต่ำกว่า 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่

หูหนวก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยิน เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้

คลื่น ความถี่ที่ 500 เฮิร์ตซ์ 1,000 เฮิร์ตซ์ และ 2,000 เฮิร์ตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบลขึ้นไป

หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน เมื่อตรวจวัดการได้ยินโดยใช้คลื่นความถี่ที่ 500 เฮิร์ตซ์ 1,000 เฮิร์ตซ์ และ 2,000 เฮิร์ตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียงน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาจนถึง 40 เดซิเบล

ความพิการทางการสื่อความหมาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น

3) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่

ความพิการทางการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงานมือ เท้า แขน ขา

ความพิการทางร่างกาย

หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

4) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ได้แก่

การที่บุคคลมีข้อจำกัด ในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมซึ่งเป็นผลมาจาก ความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของรับรู้อารมณ์หรือความคิด

5) ความพิการทางสติปัญญา ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเขาว์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ 18 ปี

6) ความพิการทางการเรียนรู้ ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับ

ความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุ และระดับสติปัญญา

7) ความพิการทางออทิสติก ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุ มาจากความผิดปกติของสมองและความผิดปกติที่แสดงก่อนอายุสองปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัย กลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอร์เกอร์ (Asperger)

ข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย

จากรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564 ในประเทศไทยมีคนพิการจำนวน 2,092,595 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 1,091,845 คน คิดเป็นร้อยละ (ร้อยละ52.18) และเพศหญิง จำนวน 1,000,750 คน คิดเป็นร้อยละ (ร้อยละ47.82) แยกเป็นภูมิภาค ดังนี้ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, มีนาคม 2564)

1. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 832,609 คน คิดเป็นร้อยละ 39.79
2. ภาคเหนือ จำนวน 460,820 คน คิดเป็นร้อยละ 22.02
3. ภาคใต้ จำนวน 436,491 คน คิดเป็นร้อยละ 20.86
4. กรุงเทพมหานคร จำนวน 97,544 คน คิดเป็นร้อยละ 4.66

5. ข้อมูลการยืนยัน จำนวน 5,502 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26

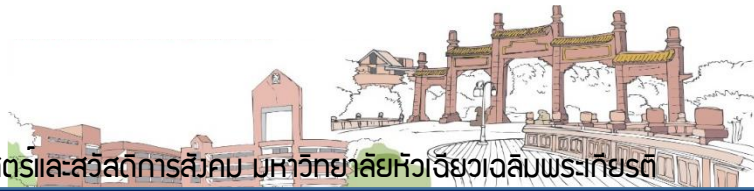
ตารางที่ 1 ข้อมูลคนพิการในประเทศไทย ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564

ลำดับที่	ประเภทความพิการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	1,043,192	49.85
2	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	394,259	18.84
3	ทางการเห็น	190,767	9.12
4	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	163,278	7.80
5	ทางสติปัญญา	142,667	6.82
6	พิการมากกว่า 1 ประเภท	124,312	5.94
7	ออทิสติก	16,233	0.78
8	ทางการเรียนรู้	13,126	0.63
9	ข้อมูลการยืนยัน	4,761	0.23
รวม		2,092,595	100.0

ที่มา: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, มีนาคม 2564

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา CRPD

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้ให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในอนุสัญญาตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2551 เป็นต้นไป (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2552) การเป็นรัฐ

ภาคีมีนัยว่ารัฐบาลประเทศนั้นตระหนักกว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการไม่ได้ จะต้องเคารพ ค้ำครองและสิทธิที่พึงมีแก่คนพิการเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้จะต้องมีการปฏิบัติดังนี้ (อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ, 2006)

1. รัฐบาลจะต้องกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลัก (Focal Point) เพื่อเป็นกลไกประสานงานภาครัฐ ดูแลประเด็นที่สนับสนุนการดำเนินงาน ในภาคส่วนต่างๆ และประเทศไทยได้กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามอนุสัญญาฉบับนี้

2. รัฐบาลจะต้องจัดตั้งโครงสร้างภายในเพื่อส่งเสริมพิทักษ์และติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้ เช่น ตั้งคณะกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับอนุสัญญา โดยมีองค์ประกอบที่มาจากทุกภาคส่วน

3. รัฐบาลจะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมโดยเฉพาะคนพิการ และองค์กรของคนพิการให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการติดตามการดำเนินงาน

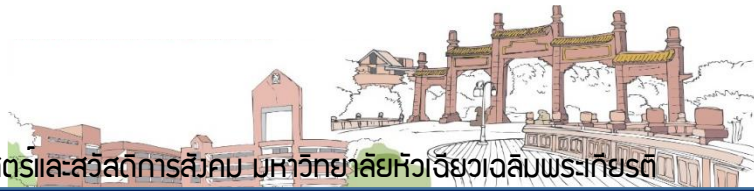
4. รัฐบาลจะต้องมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับมาตรการในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาภายในเวลา 2 ปี หลังจากอนุสัญญามีผลบังคับใช้ และหลังจากนั้นต้องส่งฉบับต่อไป อย่างน้อยทุกๆ 4 ปี หรือเมื่อคณะกรรมการร้องขอ

สิทธิของคนพิการตามอนุสัญญา CRPD

จุดประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้คือเพื่อส่งเสริม ค้ำครอง และประกันว่าคนพิการทุกคนมี

สิทธิได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีโดยกำเนิดของ คนพิการรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคต่างๆ อาจขัดขวางการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคมอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น

ประเทศที่เข้าร่วมในอนุสัญญาต้องพัฒนาและดำเนินการตามนโยบาย กฎหมาย และมาตรการทางการบริหารเพื่อรักษาสิทธิที่รับรองในอนุสัญญาและยกเลิกกฎหมาย ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียม และแนวปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการรับรู้เป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงสถานการณ์ของคนพิการ ประเทศที่ให้สัตยาบันจะต้องต่อสู้กับทัศนคติแบบเหมารวมและอคติ และส่งเสริมความตระหนักในความสามารถของคนพิการ ต้องรับประกันว่าคนพิการจะได้รับสิทธิโดยกำเนิดในการมีชีวิตอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น ต้องตระหนักว่าบุคคลทุกคนเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ห้ามเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของความทุพพลภาพ และรับประกันการคุ้มครองทางกฎหมายที่เท่าเทียมกันและทำให้แน่ใจว่าคนพิการมีสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัย และไม่ถูกกลั่นแกล้งหรือเลือกปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ ในประเด็นพื้นฐานของความสามารถในการเข้าถึง อนุสัญญายังกำหนดให้ประเทศต่างๆ จะต้องระบุและขจัดอุปสรรคและอุปสรรค และทำให้แน่ใจว่าคนพิการสามารถเข้าถึงสภาพแวดล้อม การคมนาคมขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของตน ยอมรับสิทธิใน

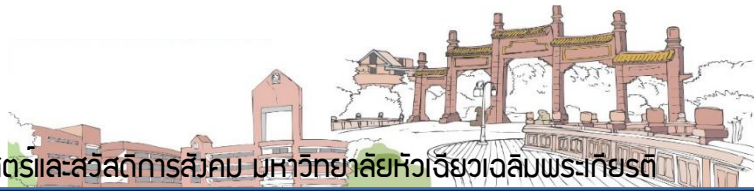

มาตรฐานการครองชีพและการคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ ซึ่งรวมถึงที่อยู่อาศัย บริการและความช่วยเหลือสำหรับความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความพิการ เช่นเดียวกับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความทุพพลภาพในกรณีของความยากจน รัฐต้องประกันการเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การฝึกอาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน การศึกษาคือการใช้สื่อ เทคนิค และรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสม นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือจะต้องได้รับมาตรการสนับสนุน และนักเรียนที่ตาบอด หูหนวก และตาบอด จะต้องได้รับการศึกษาในรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมที่สุดจากครูที่พูดภาษาามือ และอักษรเบรลล์ได้คล่อง การศึกษาของคนพิการต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม สำนักในศักดิ์ศรีและคุณค่าในตนเอง และการพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ คนพิการมีสิทธิได้รับมาตรฐานด้านสุขภาพสูงสุดที่ทำได้โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของความทุพพลภาพ พวกเขาต้องได้รับบริการสุขภาพฟรีหรือราคาจับต้องได้ในระดับคุณภาพและมาตรฐานเดียวกันกับบุคคลอื่น รับบริการสุขภาพที่จำเป็นเนื่องจากความทุพพลภาพของตน และไม่ต้องถูกเลือกปฏิบัติในการประกันสุขภาพ เพื่อให้คนพิการได้รับอิสระภาพและความสามารถสูงสุด ประเทศต่างๆ จะต้องให้บริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างครอบคลุมในด้านสุขภาพ การจ้างงาน และการศึกษา จะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรม นันทนาการ ยามว่าง และกีฬา โดยจัดให้

มีรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละคร และสื่อทางวัฒนธรรมในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยทำให้โรงละคร พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์และห้องสมุดสามารถเข้าถึงได้ และโดยรับประกันว่าผู้ทุพพลภาพมี โอกาสในการพัฒนาและใช้ศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของตน ไม่เพียงแต่เพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสมบูรณ์ของสังคมด้วย ประเทศต่างๆ ต้องประกันการมีส่วนร่วมในกีฬากระแสหลักและกีฬาเฉพาะสำหรับผู้ทุพพลภาพ และเพื่อให้แน่ใจว่ามีการดำเนินการและติดตามอนุสัญญา ประเทศต่างๆ จะต้องกำหนดจุดศูนย์กลางในรัฐบาลและสร้างกลไกระดับชาติเพื่อส่งเสริมและติดตามการดำเนินการ

กฎหมายไทยที่สอดคล้องกับอนุสัญญา CRPD

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ให้ความสำคัญ กับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลและทุกคน จะต้องได้รับความ คุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญเสมอ กัน และให้ สิทธิและเสรีภาพโดยบุคคลย่อมเสมอกัน ในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความ คุ้มครองตาม กฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความ แตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของ บุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทาง ศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญหรือ เหตุอื่นใด จะกระทำมิได้โดยมาตรการที่รัฐกำหนด ขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้ สิทธิหรือเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อ

คุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือ ผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

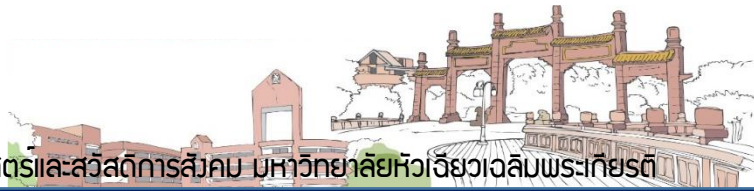
2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ได้ให้สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา โดยมี การจัดการศึกษาสำหรับซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

3) พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้ บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ และคนพิการยังได้สิทธิเฉพาะสำหรับคนพิการอีก เช่น สิทธิการได้รับ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งในและนอกหน่วยบริการได้แก่ กายภาพบำบัด การประคบ แก้อาการปวด จิตบำบัด พฤติกรรมบำบัด การฟื้นฟู การได้ยิน การฟื้นฟู การเห็น การกระตุ้นพัฒนาการ การได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วย ตามประเภทความพิการการพัฒนาศักยภาพในรูปแบบอื่นๆ เช่น การเข้ารับบริการการฝึกการใช้ไม้เท้าขาวเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพการเห็น เป็นต้น

4) พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550 ได้มีแนวทางการจัดสวัสดิการสังคม ในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการ

สังคมให้แก่ผู้รับบริการ สวัสดิการสังคม โดยคำนึงถึงลักษณะหรือรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการ เช่น การส่งเสริมการพัฒนา การ สงเคราะห์ การ คุ้มครอง การป้องกัน การแก้ไข และการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

5) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มีสาระทั้งในด้านการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างกลไกเพื่อการคุ้มครองคนพิการ กล่าวคือ คนพิการสามารถร้องขอเกี่ยวกับสิทธิคนพิการและดำเนินคดีเกี่ยวกับสิทธิคนพิการให้เป็นไปตามกฎหมาย คนพิการที่ไม่มีสัญชาติไทยหรืออาศัยอยู่ในพื้นที่สูงของประเทศ และมีฐานะยากจนอาจได้รับการช่วยเหลือตามหลักสิทธิมนุษยชน คนพิการมีช่องทางร้องขอให้จัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ดียิ่งขึ้น มีกลไกการร้องขอ การรวบรวมพยานหลักฐาน การไกล่เกลี่ยและการวินิจฉัยและ คณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ องค์กรด้านคนพิการมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การเสนอแนะ การร้องขอ การช่วยเหลือให้บริการจัดการงาน การกีฬาหรือนันทนาการ การประสานงานเกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ ของบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ แก่คนพิการ มี “ศูนย์บริการคนพิการ” ทำหน้าที่สำรวจ ติดตามสภาพปัญหาคนพิการ จัดทำระบบข้อมูล ให้บริการข้อมูลข่าวสารการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิ

ประโยชน์แก่คนพิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็น กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วน ท้องถิ่นได้ องค์กรคนพิการระดับชาติ ทุกประเภท ความพิการได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการ คนพิการและผู้ดูแลคนพิการได้เข้าถึงการจ้างงาน ตามกฎหมายเพิ่มขึ้นโดยการให้สัมปทานจัดสถานที่ จำหน่ายสินค้าหรือบริการจัดจ้างเหมาะสมงานหรือ จ้าง เหมาบบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัด ให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกล่ามภาษา มือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือ ผู้ดูแลคนพิการก็ได้

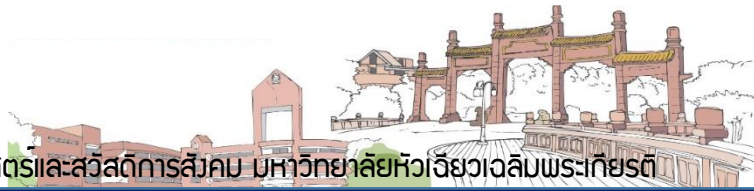
6) พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 ได้ระบุไว้ว่าบุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต ในสิ่งแวดล้อมและ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ บุคคลมีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการ ดำเนินการให้เกิด สิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อม สุขภาพของเด็ก คนพิการ คนสูงอายุ คนด้อยโอกาส ในสังคมและ กลุ่มคนต่าง ๆ ที่มีความจำเพาะในเรื่อง สุขภาพต้องได้รับการสร้างเสริม และคุ้มครองอย่าง สอดคล้องและเหมาะสมด้วย ซึ่งเป็นการให้ ความสำคัญแก่คนพิการและสอดคล้องกับอนุสัญญา

7) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 ได้ให้ สิทธิและหน้าที่ ทางการศึกษา โดยคนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดย ไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจน ตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา และสามารถ เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดย

คำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและ ความต้องการจำเป็นพิเศษของความพิการ ต้อง ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน และประกันคุณภาพ การศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการ เรียนรู้การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของคน พิการแต่ละประเภทและบุคคล

ความก้าวหน้าของสิทธิสวัสดิการที่คนพิการใน ประเทศไทย จากการเข้าร่วม CPRD

คณะรัฐมนตรีได้มี มติเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2560 อนุมัติในหลักการของการแผนพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 - 2564 โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องบูรณา การดำเนินการตามแนวทางและมาตรการที่กำหนด ไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับ ที่ 5 พ.ศ. 2560 - 2564 เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การ ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ และให้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอแผนพัฒนา คุณภาพชีวิต คนพิการแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 - 2564 ต่อคณะกรรมการเตรียมการยุทธศาสตร์ชาติ ทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบดำเนินการเกี่ยวกับการ เตรียมการ ยุทธศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการ ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละ ประเด็น โดยการขับเคลื่อนนโยบายด้านคนพิการ ด้วยกลไกกำกับนโยบายทั้งในเชิงพื้นที่และเชิง ประเด็น ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

แห่งชาติฉบับที่ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2560 – 2564) (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560) ตามแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง (Empowerment)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ขจัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (Quality Management)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (Understanding)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ : Accessibility

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน : Linkage

รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการจัดตั้งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในทุกด้าน โดยเริ่มจากสถานที่ในหน่วยงานของภาครัฐ และจัดทำชุมชนต้นแบบที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอิสระของทุกคนในสังคม เพื่อเป็นต้นแบบชุมชนที่คนพิการ และทุกคนในสังคม สามารถดำรงชีวิตและเดินทางได้อย่างอิสระ สะดวก ปลอดภัย ดำเนินการให้มีโครงการการออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน (Universal Design) ร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ออกแบบปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับทุกคน โดยเฉพาะคนพิการ ให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตสามารถใช้งานได้สะดวกปลอดภัยด้วยตัวเอง เช่น

ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายสัญลักษณ์ และบริการข้อมูล ด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการให้มีความสะดวก และเหมาะสมกับการดำรงชีวิต และการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ เพื่อให้คนพิการมีสุขอนามัยที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัย โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและความร่วมมือจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ

ในด้านการให้ความช่วยเหลือด้านสิทธิและสวัสดิการ ได้ตั้งศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด 77 ศูนย์ และศูนย์บริการคนพิการทั่วไปอีก 2,474 ศูนย์ ทั่วประเทศ เพื่อให้คนพิการในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงสิทธิ และบริการอย่างทั่วถึง สะดวก และรวดเร็ว รวมทั้งเป็นการส่งเสริมองค์กรคนพิการให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานในการจัดบริการให้แก่คนพิการ ส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลคนพิการให้สามารถเข้าถึงสวัสดิการและความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการทางการแพทย์ เช่น การปรับสภาพร่างกาย จิตใจ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา เข้าถึงแหล่งความรู้ และอบรมฝึกฝนอาชีพ ด้านสิทธิทางการแพทย์ เวชภัณฑ์จำเป็น ยา วัคซีนโรค อุปกรณ์บำบัดรักษาและช่วยฟื้นฟู และจัดการศึกษาที่เหมาะสม ด้านการประกอบอาชีพ รวมทั้งสิทธิต่าง ๆ ในสังคม

การเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา CRPD ของประเทศไทยนั้น ส่งผลให้คนพิการ ทุกคนในประเทศไทย ได้รับสิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่ และเท่าเทียมกัน โดยความพิการไม่อาจเป็นอุปสรรค

ภายใต้กฎหมายของประเทศไทย รวมไปถึงนโยบายส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งเป็นสวัสดิการกระแสหลัก โดยรัฐเป็นผู้จัดสวัสดิการสิทธิความเท่าเทียม ความเป็นธรรม การมีส่วนร่วม ความต้องการของคนพิการ โดยมีการบริหารสวัสดิการสังคม แบบบูรณาการร่วมกัน ตามความสามารถของภาคส่วนต่างๆ ซึ่งมีการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยเกิดขึ้นจากข้อเรียกร้องและข้อเสนอแนะ ผ่านระบบการเมือง เกิดเป็นนโยบายสังคม การจัดหาทรัพยากร การจัดบริการสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึงสิทธิพื้นฐานสำหรับคนพิการที่ควรได้รับ

บทสรุป

ความพิการเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนไม่พึงปรารถนา แต่เมื่อต้องกลายเป็นคนพิการ การเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการของประเทศไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการได้สร้างหลักประกันกับคนพิการในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับคนที่ไม่พิการ และการที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถจัดตั้ง “ศูนย์บริการคนพิการ” ทำให้คนพิการทุกพื้นที่ได้รับการคุ้มครองสิทธิของคนพิการมากขึ้น อปท. หลายพื้นที่พยายามส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ ไม่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม คนพิการได้รับการเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพเร็วขึ้น “ศูนย์บริการคนพิการ” ของ อปท. ทำหน้าที่สำรวจ ติดตาม

สภาพปัญหาคนพิการในพื้นที่ ให้ได้รับเบี้ยความพิการ และจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ บทบาทของ “ศูนย์บริการคนพิการ” ของอปท. ส่งผลให้เกิดการสร้างคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน การเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความเท่าเทียมในการดำรงชีวิต ได้สะท้อนให้เห็นถึงความยุติธรรม และสิทธิพื้นฐานสำหรับคนพิการอันควรได้รับ รวมถึงการให้โอกาสทางสังคม การจัดหาทรัพยากร การจัดบริการสังคมแก่คนพิการอย่างทั่วถึง การสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ แก่คนพิการ การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพสร้างความเข้มแข็งของคนพิการ มีการจัดสรรทรัพยากรให้คนพิการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทางสาธารณะ และส่วนบุคคลอย่างทั่วถึง และสามารถเข้าถึงโอกาส โดยใช้อำนาจที่มีอยู่เกื้อกูลสนับสนุนบูรณาการ ร่วมแบ่งปันรับฟัง ร่วมตัดสินใจ และสนับสนุนให้คนพิการได้ตัดสินใจด้วยตัวเอง และช่วยเหลือตามกรอบแนวทฤษฎีนโยบาย มีการพัฒนาศักยภาพของคนพิการให้สามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง พร้อมไปกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมโดยเน้นสภาพแวดล้อมรอบตัวที่จะเสริมแรง และเอื้อต่อการใช้บริการ ให้คนพิการมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดความสุขสบายใจ สามารถออกสู่สังคมได้ด้วยความภาคภูมิใจ และการสร้างโอกาสในการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ ทำให้คนพิการมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตในสังคม สามารถสร้างประโยชน์แก่

สังคมได้เท่าเทียมกับคนที่ไม่พิการ สร้างคุณค่าของ
ตนให้เป็นที่ยอมรับในสังคมมากขึ้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2560 -2564)*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ.
- ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555. (2555, 26 กรกฎาคม) *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 129 ตอนพิเศษ 119 ง. หน้า 22-23.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. (2550, 27 กันยายน) *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 61 ก. หน้า 8-24.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556. (2556, 29 มีนาคม) *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก. หน้า 6-12.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2552). *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD))*. กรุงเทพฯ : โอเดอี สแควร์.